

تبدیل کارگران معترض به بخشی از نظام سیاسی

ارضا نیکویی |

روزنامه‌نگار|

با انتخاب «احمد میدری» به‌عنوان وزیر کار، به نظر می‌رسد پس از چند دهه، سرانجام نظام سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در ایران به بحران‌های هردم‌فرازمند در حوزهٔ روابط کار، فقر، صندوق‌های بازنشستگی و... به‌واسطهٔ فشارهای اجتماعی، پاسخی حداقلی، اما درعین‌حال امیدوارکننده داده است.

میدری در بخشی از سخنرانی خود در مجلس، عنصر تعیین‌کننده و محرک اصلی ایجاد وزارت کار در ابتدای قرن بیستم را تبدیل مبارزات سیاسی به مذاکرات اقتصادی اعلام کرد. البته میدری متناسب با فضای کلی مجلس و احتمالاً محدودیت زمان، اشاره نکرد که مقتضیات تاریخی و سیاسی ابتدای قرن بیستم یعنی انقلاب اکتبر، انقلاب ۱۹۱۹ آلمان، قدرت‌گیری احزاب سوسیال دموکرات و شکل‌گیری سندیکاها، اتحادیه‌ها و شوراهای کارگری، چه نسبتی با ایجاد وزارت کار داشته است؟ به‌عبارتی برخلاف آنچه میدری تهدید مارکسیسم می‌نامد، این واقعیت اجتماعی، تاریخی و مبارزات گستردهٔ کارگران در قرن ۱۹ بر سر ۸ ساعت کار، منع کار کودکان، جنبش حق رأی و مبارزات زنان بود که نظام‌های سیاسی را مجبور کرد تا نهادی دولتی را برای حل‌وفصل مسائل واقعی تدارک ببیند؛ مارکسیسم به مثابه پارادایم، تنها حدود و ثغور این پاسخ را ترسیم می‌کند. وزیر کار بهتر از هرکسی می‌داند که مبدأ تاریخی روز جهانی کارگر، به قرن ۱۹ برمی‌گردد. بسیار خب؛ پس وزارت کار در مقام بازنمایی بخشی از توازن قوای سیاسی و طبقاتی در برهه‌ای مشخص بوده که لازم است به الزامات و مقتضیات آن پایبند باشد. اکنون می‌توانیم به جملهٔ دیگر احمد میدری یعنی «سوسیال دموکراسی نجات‌بخش سرمایه‌داری» توجه کنیم؛ ایشان به‌درستی از جمله وظایف کانونی دولت‌های سوسیال دموکرات را پیگیری و تحقق برخی از مطالبات اقتصادی مزد و حقوق‌گیران تعریف می‌کنند. مطابق با برداشت میدری، سوسیال دموکراسی به‌عنوان چارچوبی سیاسی (الگوی حکمرانی)، دارای مازادی اقتصادی خواهد بود که در وزارت کار، ظهور و بزوزی مشخص دارد. به این اعتبار، اولین پرسش ما از وزیر کار، عبارت است از: در ایران کتونی که احزاب و سازمان‌های سیاسی سوسیالیست وجود ندارند، وزارت کار چطور زمینهٔ تحقق خواسته‌های صنفی و اقتصادی کارگران، بازنشستگان و به‌طور کلی نیروهای کار در ایران را فراهم خواهد کرد؟ میدری به تقویت جامعهٔ مدنی اشاره کرده است، اما اجازه دهد این پاسخ را از فرط کلی‌گویی و ابهام نپذیریم و باتوجه‌به نکات یادشده و در راستای سخنی دیگر از وزیر کار یعنی «تبدیل کارگران معترض به بخشی از نظام سیاسی»، پاسخ ایجابی خود را مطرح نماییم. به نظر می‌رسد برای تحقق این جمله، لازم است قدمی به عقب برداشت و شناخت، در این سال‌های اخیر به واسطهٔ بحران‌های متعدد اقتصادی و فرآیندهای کزکارکرد اقتصادی مخصوصاً در رابطه‌با خصوصی‌سازی برخی بنگاه‌های اقتصادی، اعتراضات و اعتصابات کارگری افزایش چشمگیری یافته و در این میان کارگران معترض، بیشترین آسیب اقتصادی، اجتماعی و سیاسی را متحمل شده‌اند. بدین اعتبار می‌توان از بازگشت به کار شاخص‌ترین نمونه‌های کارگران معترض اخراج‌شده، پیامی روشن به سایر نیروهای کار ارسال کرد. البته از وزیر جدید انتظار است، استقلال سیاسی و اجتماعی کارگران اخراجی را پذیرفته و شرط بازگشت به کار آن‌ها را همراهی یا بیعت با یک جریان سیاسی خاص در نظر نگیرند؛ آنچنان که سابقاً و حتی امروز، از جانب سایر جناح‌ها قابل مشاهده است. میدری حسن‌نیت و پایبندی خود به توافق را در همین مرحله می‌تواند عملی کند و درغیراین‌صورت، آنچنان که خود نیز در سخنرانی‌صورت مجلس اشاره کرده، منجر به غافل‌گیری وزارت کار خواهد شد. به‌این‌ترتیب، مواجههٔ وزارت کار با بازگشت به کار کارگران اخراجی، نه به‌عنوان امری حقوقی که صرفاً جنبهٔ تبلیغاتی دارد، بلکه از جانب کارگران به‌عنوان تبلور استراتژی «توانمندسازی جامعه» درک خواهد شد. این اقدام برای تقویت موضوع سه‌جانبه‌گرایی که وزیر کار بر آن تأکید داشته، بسیار مؤثر خواهد بود.



ریاست جمهوری | ۱۳۹۷



پزشکیان در نخستین سفر خارجی خود به عراق بر رفتار دوستانه با همسایگان تأکید کرد

حرکت در مسیر همبستگی

ایپام ما| مسعود پزشکیان» در نخستین سفر خارجی خود به‌عنوان رئیس‌جمهور ایران، برای سفری سه‌روزه به عراق رفت. او در این سفر علاوه‌بر دیدارهای رسمی با نخست وزیر، رئیس‌جمهور، رؤسای مجلس و دستگاه قضایی عراق، به شهرهای بغداد، اربیل، سلیمانیه، نجف، کربلا و بصره نیز رفت و با مقامات محلی گفت‌وگو کرد.

سند همکاری‌های مشترک رسانه‌ای تهران و بغداد، در این سفر به امضای وزرای امور خارجهٔ دو کشور رسید. پزشکیان در جریان این سفر، در مصاحبه با شبکهٔ «رودوداو»، در پاسخ به این سؤال که پیام شما برای شهروندان عراق و اقلیم کردستان چیست، به زبان گردی پاسخ داد و بر اینکه «روابط میان ایران و اقلیم کردستان هم‌اکنون خوب است و با یاری خدا، برای تقویت آن تلاش می‌کنیم»، تأکید کرد.

پزشکیان صبح روز جمعه ۲۳ شهریورماه در سومین روز از سفر خود به کشور عراق، وارد بصره شد. رئیس‌جمهور به منظور دیدار با نخبگان فرهنگی، مذهبی، دانشگاهی و جمعی از عشایر بصره، با استقبال استاندار، وارد این استان شد.

او با ابراز خوشحالی بابت حضور در این نشست، اظهار کرد: علاقه داشتم خیلی زودتر به این سفر پیامم. در دورهٔ انتخابات در ایران براساس اعتقاد و باورم، چند شعار روشن داشتم که به آن‌ها باور دارم؛ اول اینکه باید در کشور خود، دست از اختلاف برداریم و دست به دست هم دهیم. با همسایگان با دوستی و برادری رفتار کنیم.

شوید و به کشورهای مختلف اروپایی سفر کنید و هیچ ممانعتی وجود ندارد. چرا مسلمانان از پاکستان نباید سوار قطار شوند و به ایران و عراق و عربستان بروند؟ چرا ما نمی‌توانیم این کار را بکنیم؟

رئیس‌جمهور کشورمان افزود: چرا تجار، هنرمندان و علمای ما نباید به‌راحتی با یکدیگر ارتباط داشته باشند؟ ما از نظر اعتقادی و فرهنگ‌های طولانی، با یکدیگر برادر هستیم. همه با هم بودیم. الان باید دست به دست هم دهیم و آنچه بودیم را بازگردانیم. اگر با هم باشیم، اقتصاد، فرهنگ و علم ما رشد کرده و علم را به هم انتقال می‌دهیم. نفع دشمنان، در دعوا و اختلاف ماست. هر صدادینی که موجب ایجاد اختلاف در مسلمانان شود، پیامی شیطانی است. نماز، باید وحدت و انسجام مسلمانان را درست کند.

او تأکید کرد: نه بر اساس دیپلماسی، بلکه براساس اعتقاد، ما برادران شما هستیم و می‌توانیم به هم کمک کنیم و روابط خود را در همهٔ زمینه‌ها ارتقاء داده و خار چشم دشمنان خود شویم. هر وقت نماز می‌خوانم و اَلْحِذَانِ الصَّراطِ الْمُسْتَقِیْمِ می‌گویم، وحدت و انسجام را به یاد می‌آورم.

رئیس‌جمهور در پایان گفت: دیدم در مسیر نوشته‌اید، ایران و عراق همسایهٔ دائمی هستند؛ ما آنچنان با شما همسایه‌ایم که حتی می‌شود تصور کرد که به هم می‌شود اِرت داد. یک حرف دارم که وَاقِعْتُمْوَا یَحْتَلِیْ اللّٰهُ حَیْمِیفا وَلَا تَفْرُقُوْا؛ صراط مستقیم، یعنی وحدت و انسجام مسلمانان. ان‌شاءالله این وحدت را بیشتر کنیم راه‌ها را به روی هم باز کنیم. اقتصاد، علم، صنعت، کشاورزی، هنر و ادبیات را در جامعهٔ خود شکوفا کنیم و به دنیا نشان دهیم، ما زینت امامان هستیم.

آن‌طور که «ایسنا» نوشته است، «مسعد العبدانی» استاندار بصره هم در گفت‌وگویی به «بغداد ایوم» گفته است که سفر رئیس‌جمهور ایران به بصره، تاریخی است و برای مردم بصره مفاهیم بزرگی دارد.

کتاب اولین سفر خارجی

صبح چهارشنبه ۲۱ شهریور ۱۴۰۳، مسعود پزشکیان به دعوت رسمی «محمد شیاع السودانی» نخست وزیر عراق و در رأس هیئت بلندپایهٔ سیاسی و اقتصادی، با بدرقهٔ معاون اول، معاون بین‌الملل دفتر مقام معظم رهبری و تعدادی از وزرا و معاونان رئیس‌جمهور، به منظور سفری سه‌روزه زانم بغداد شد.

در این سفر، معاون اجرایی رئیس‌جمهور، رئیس دفتر رئیس‌جمهور، وزیر امور خارجه، وزیر اقتصاد، وزیر راه و شهرسازی، رئیس

کل بانک مرکزی و معاون سیاسی دفتر رئیس‌جمهور، پزشکیان را همراهی کردند. آن‌طور که رسانه‌ها گزارش داده‌اند، پزشکیان در دیدار با نخست وزیر عراق، لوحی حاوی پیام مقام معظم رهبری را به او اهدا کرد که ایشان در این پیام، از زحمات دولت و ملت عراق برای استقبال از زائران اربعین امام حسین (ع) تشکر و قدردانی کرده‌اند.

رئیس‌جمهور در اولین برنامهٔ سفر خود به عراق، در یادمان و محل شهادت «سردار حاج قاسم سلیمانی» و «ابومهدی المهندس» حاضر شد و یاد این شهیدان جبههٔ مقاومت را گرامی داشت.

پزشکیان در جریان سفر سه‌روزهٔ خود به عراق، پذیرای دیدار رئیس و اعضای اتحادیهٔ میهنی کردستان شد. او در قسمتی از سخنانش در این دیدار، با اشاره به اینکه جمهوری اسلامی ایران به‌واسطهٔ موقعیت همسایگی ممتاز و اشتراکات فراوان برای منطقهٔ سلیمانیه و به‌طور کلی اقلیم کردستان عراق اهمیت ویژه‌ای قائل است، گفت: امروز در کنار مرادوات اقتصادی گسترده با اقلیم کردستان، به لحاظ سیاسی نیز درک مشترک و مطلوبی میان دو طرف وجود دارد. در سال‌های اخیر برخی عناصر کوشیدند با سوءاستفاده از جغرافیای اقلیم کردستان، مشکلات امنیتی برای منطقه ایجاد کنند که خوشبختانه با توافق‌نامهٔ امنیتی که میان ایران و عراق امضا شد، راه برای رفع این مسئله فراهم شده است. رئیس‌جمهور کشورمان در جریان این سفر، به سؤال خبرنگار شبکهٔ «رودادو» مبنی‌بر اینکه پیام شما برای شهروندان عراق و اقلیم کردستان چیست، به زبان گردی پاسخ داد و بر اینکه «روابط میان ایران و اقلیم کردستان، هم اکنون خوب است و با یاری خدا، برای تقویت آن تلاش می‌کنیم»، تأکید کرد.

کتاب امضاء سند همکاری‌های رسانه‌ای ایران و عراق

دیروز همچنین سند همکاری‌های مشترک رسانه‌ای تهران و بغداد نیز به امضاء وزرای امور خارجهٔ دو کشور رسید.

بر اساس این سند، دو طرف در زمینهٔ همکاری مؤسسات رسانه‌ای از طریق تشکیل کارگروهی مشترک، توسعهٔ تولید محتوا، پوشش رسانه‌ای مراسم سالانهٔ اربعین حسینی علیه‌السلام، تأسیس دفاتر نمایندگی رسانه‌ها در کشور مقابل، بازدید هیئت‌های رسانه‌ای، مطالعات و تبادلات رسانه‌ای و تولید محتوای مشترک در حمایت از مردم مظلوم فلسطین و احقاق حق تاریخی آن‌ها بر سرزمین فلسطین، همکاری خواهند کرد.

معاون آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی مطرح کرد

فرسایش خاک ایران ۶ برابر میانگین جهانی

مسئله‌ها و در تالاب‌ها جریان پیدا کند و این الزام است. مصرف‌کنندهٔ بعدی یا ضرورت بعدی، شرب است؛ ما نزدیک ۸ تا ۹ میلیارد مترمکعب آب شرب مصرف می‌کنیم.

او افزود: موضوع سوم خود صنعت است که دو تا سه میلیارد مترمکعب مصرف می‌کند و مصرف‌کنندهٔ آخر و اصلی‌ترین و بزرگ‌ترین مصرف‌کنندهٔ آب هم، بخش کشاورزی است که با برآورد و محاسباتی که ما داشتیم، ۷۲ میلیارد مترمکعب آب مصرف می‌کند. در پایان برنامه هم باید به ۶۵ میلیارد مترمکعب برسیم. برای ارتقاء بهره‌وری، پروژه‌هایی تعریف شده است. در حوزهٔ بخش کشاورزی که حوزهٔ عملیات ما است، پروژه‌های متعددی داریم که شاید در طول برنامه به آن بپردازیم. اجرای سامانه‌های تحت فشار، شبکه‌ها، بتنی‌کردن لوله‌ها، مرمت قنوات، تجهیز و نوسازی، پروژه‌هایی است که انجام می‌دهیم و اگر نیاز بود، وارد عدد و رقم خواهیم شد.

نیازی شهرکی در ادامه تصریح و تأکید کرد: بر اساس آمار، آخرین بارش ما حدود ۴۰۳ میلیارد مترمکعب است. بیش از ۷۰ درصد این بارندگی‌ها تبخیر و تعرق می‌شود؛ یعنی اصلاً جاری نمی‌شود، بلکه در همان مرحلهٔ اول تبخیر می‌شود در فضا و دوباره برمی‌گردد که حدود ۱۰۳ میلیارد مترمکعب آن قابل برنامه‌ریزی است.

او دربارهٔ تحویل حجمی آب ادامه داد: ۳۰ سال است که مقرر شده تا آب به صورت حجمی در اختیار کشاورزان و تولیدکنندگان قرار گیرد و تولیدکننده بر اساس آبی که در اختیار دارد، تولیدات کشاورزی مناسبی داشته باشد. نه که در این زمینه اقدامی انجام نشده باشد، اما به نظر من وزارت نیرو به‌عنوان متولی تحویل حجمی آب، عملکرد بهتری داشته باشد.

باران شده و باران‌ها هم با شدت بالاتری در زمان محدودتری انجام می‌شود. متأسفانه رواناب‌های عظیمی در مسیل‌های ما و به‌نتیج آن مسیر رافاقتان خاک مرغوب و مناسب رخ می‌دهد. اجرای سازه‌ها از جمله روش‌ها برای کنترل فرسایش خاک است که بندهای کوچک آبخیزداری، پخش سیلاب و یا بندهای تورابیونی که همکاران ما در سازمان محیط‌زیست اجرا می‌کنند، کشت گیاهان علوفه‌ای در جاهایی که امکانش وجود دارد، کاهش شخم در طول و نحوهٔ شخم در اراضی دیم؛ این‌ها عواملی است که می‌تواند به‌شدت میزان رسوب آبی را در کشور کاهش دهد.

معاون آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی، دربارهٔ اجرایی‌نشدن طرح‌هایی در قالب آبخیزداری و آبخیزان‌داری اظهار کرد: سال گذشته همراه با بارشی شدید، سیلابی رخ داد و همکاران منابع طبیعی در استان، در بالادست دشتباری یک دایک ۱۱ کیلومتری احداث کرده بودند که اگر آن دایک احداث نشده بود در سنوات قبل، فاجعه فوق‌العاده خطرناک‌تر از وضع موجود می‌شد و این دایک خیلی به داد ما رسید.

او ادامه داد: چند طرح در سازمان منابع طبیعی داریم که همین احداث دایک، از جملهٔ آن‌ها و پخش سیلاب‌ها است. در حوزهٔ اراضی کشاورزی، بندسارهایی احداث می‌شود که الان هم در حوزهٔ معاونت ما اجرا می‌شود و همچنین ایجاد هوتک‌ها نیز از اهمیت بالایی برخوردارند؛ هوتک‌ها همین آب‌بندهایی هستند که در شمال اجرا می‌شود و در جنوب اصطلاحاً به آن‌ها هوتک گفته و بندسارها اجرا می‌شود. در برنامهٔ هفتم توسعه نیز به این موارد اشاره شده و پروژه‌های خوبی تعریف شده است تا بتوانیم خسارتی را که به اراضی وارد می‌شود، کنترل کنیم.

وفاق ملی و مشارکت از کودکی

«جیمز هکمن» از برندگان جایزهٔ «نوبل اقتصاد»، پربازده‌ترین سرمایه‌گذاری را سرمایه‌گذاری روی آموزش کودکان می‌داند و همین ایده برای او، جایزهٔ نوبل را به ارمغان آورده است و در نظریه‌های توسعه، مهم‌تر از محتوای آموزش، روش آموزش و نحوهٔ نقش آفرینی دانش‌آموزان در مدرسه است که تعیین‌کنندهٔ توسعه‌یافتگی است. این اثرگذاری از طریق صدادرشدن و مشارکت و تأثیر در سیاست‌گذاری و ایجاد حس تغییر است. این مسیر پیش از این، گام‌هایی چون شهردار مدرسه، شورای دانش‌آموزی، مجلس دانش‌آموزی و پرسش مهر را پیموده است. از تیرماه ۱۴۰۲، شیوه‌نامهٔ نحوهٔ تشکیل شورای مشورتی شهری کودکان و نوجوانان (بند ۱۱ سند الزامات و ضوابط عام شهر دوستدار کودک)، توسط سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور ابلاغ شده است. پیش از آن هم تجاری از شورای مشورتی شهری کودکان و نوجوانان. در شهرهایی چون اصفهان، بندرعباس و شیرین‌سو وجود داشت و بعد از آن، شهرهای دیگری چون اردبیل، اقدام به تشکیل آن کردند. اما این الزام قانونی، هنوز به صورت فراگیر و همچنین منطبق بر شیوه‌نامه، تحقق نیافته است. در شیوه‌نامهٔ شورای مشورتی شهری کودکان و نوجوانان، نگان، همه‌شمول و عدالت‌محوری به مشارکت کودکان و نوجوانان شده است و در این راستا برای کودکان در شرایط دشوار (کودکان کار و خیابان، کودکان مهاجر، بی‌سرپرست و بدسرپرست، بازمانده از تحصیل)، کودکان دارای نیازهای ویژه (دارای معلولیت جسمی و حرکتی، نابینا، ناشنوا، اوتیسمتیک)، کودکان اقلیت‌های مذهبی، کودکان ساکن در محلات و محدوده‌های فرسوده و بافت‌های ناکارآمد، سهمیه در نظر گرفته شده است، تناسب جغرافیایی در انتخاب از مناطق شهر دیده شده است و برابری جنسیتی منتخبان لحاظ شده است. در این شیوه‌نامه، به نقش سازمان‌های مردم‌نهاد حوزهٔ کودکی بعنوان پیشران‌های توسعه توجه شده است و نقش مؤثری برای مشارکت کودکان و نوجوانان در شهر از جمله «بررسی و تصویب برنامهٔ عملیاتی سه‌سالهٔ شهروستاندار کودک قبل از تصویب شورای شهر»، «بررسی چارچوب اطلاق طرح‌های توسعهٔ شهری»، «بررسی ارزیابی تأثیر پروژه‌های عمرانی شهری بر کودکان و نوجوانان»، «بررسی ردیف بودجه‌های مرتبط بر کودکان و نوجوانان در بودجهٔ سالانهٔ شهرداری قبل از تصویب شورای شهر و تخصیص آن‌ها در قالب پروژه‌های موردنیاز در چارچوب بودجه‌ریزی مشارکتی»، «بررسی طرح‌ها و لویایح شورا و در رابطه با مؤثر بر کودکان و نوجوانان»، «ارائهٔ طرح‌های پیشنهادی»، «درخواست طرح‌های مطالعاتی» و «دیدبانی حسن اجرای اسناد مرتبط با شهر دوستدار کودک» برای آن دیده شده است. همچنین شورای مشورتی شهری کودکان و نوجوانان، دارای کارگروه‌های تخصصی محلی است که مشارکت را فراگیر و محله‌محور می‌سازد. در مجموع می‌توان شیوه‌نامهٔ شورای مشورتی شهری کودکان و نوجوانان را تمرین و تعمیق متمرکسی، گفت‌وگو و وفاق ملی از پایین و از کودکی دانست و آن را الگویی برای تحول‌خواهی «برای ایران» در نظر گرفت. بر همین اساس است که ضرورت دارد، جزو اولویت‌های دولت چهاردهم و نهادهای مرتبط با موضوع، یعنی وزارت آموزش‌وپرورش، سازمان شهرداری‌ها و دهیادری‌های کشور، معاونت اجتماعی وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی و مرجع ملی حقوق کودک وزارت دادگستری قرارگیرد.

نگاه متفاوت به تاریخ و اثر آن در مسائل مسائل مختلف در گفت‌وگوی «پیام ما» با «کامران کشیری»، پژوهشگر فرهنگ و زبان‌های باستانی

پژوهش منصفانهٔ تاریخ، نقشهٔ راه توسعه



| مریم کاظمی‌زاده |

| روزنامه‌نگار |

آقای کشیری، به‌عنوان فردی که به تاریخ ایران باستان اشراف دارد، می‌توان گفت مسائلی وجود دارد که از گذشته تا به امروز تکرار می‌شود؟

آنچه که ما به‌عنوان میراث تاریخ در دست داریم، در دو بعد ملموس و ناملموس است: آنچه ملموس است، مثل معماری و خط و امثال آن است که بحث جدایی است، اما میراث ناملموس، همان بحث فرهنگی است که از گذشته به امروز، به ما منتقل شده است. به‌عنوان مثال، تقسیم‌کردن همه‌چیز در دو بعد خیر و شر، که این میراث اندیشهٔ ایران باستان است. آنچه ما به‌عنوان ایران و فضاهای فرهنگی ایرانی می‌نامیم، به‌یک‌باره در تاریخ شکل نگرفته است؛ از دورهٔ مادها و بعد هخامنشیان شکل گرفته و در دورهٔ ساسانیان، به صورت تکوین‌یافته قابل مشاهده و بررسی شده است. تاریخ و فرهنگ ایران برخلاف تصور رایج، فقط از زمان هخامنشیان شکل نگرفته؛ در دورهٔ هخامنشیان، حتی قبل از آن‌ها و بعد از آن‌ها هم سیر تکاملی داشته است. هخامنشیان به‌عنوان سلسه‌ای که از اقوام ایرانی شکل گرفته‌اند، مطرح هستند.

اینکه سرچشمهٔ همهٔ تحولات تاریخ را به دورهٔ هخامنشیان نسبت می‌دهیم، از کجا نشئت می‌گیرد؟

این یک دید ناسیونالیستی به تاریخ است که در دوران معاصر شکل گرفته است. مشخصاً از دورهٔ ناصرالدین‌شاه به بعد، اندک اندک اندیشه‌های ناسیونالیستی هم به ایران وارد شدند. دورهٔ ناصری یک نقطهٔ مهم در تاریخ ایران است؛ از این نظر که موضوع آشنایی با فرهنگ غرب شکل می‌گیرد؛ ازاین‌رو که شخص ناصرالدین‌شاه، علاقه‌مند به فرهنگ بود. تا قبل از آن، روابط ایران با اروپا، روابط مبتنی‌بر سیاست، ارتش و تجهیزات نظامی به‌واسطهٔ حضور مستشاران بود، ولی از این دوره به بعد، ردپای روشنفکران در مسائل اجتماعی و فرهنگی باز می‌شود و این سؤال بین این‌ها شکل می‌گیرد که ما چرا عقب ماندیم؟ چون مقایسهٔ ما و اروپا و دیدن تفاوت، بسیار غیرقابل‌انکار بود. فقط ما نبودیم، همهٔ کشورهای شرق همین احوال را داشتند. این اندیشهٔ روشنفکری، زیرمجموعه‌هایی هم داشت که خط فکری متفاوتی داشتند برخی منتقدان تصور می‌کردند، علت عقب‌ماندگی ایران، استعمار غرب است و آن‌ها عامل عدم توسعه‌یافتگی ما هستند؛ این عقیده تا امروز پیروان خود را دارد.

دیدگاه دیگر، نگاه دینی به تاریخ است؛ بدین معنی که هنر و معماری بازمانده از دوره‌های مختلف را، نمشت‌گرفته از تأثیر دین به‌خصوصی بر آن‌ها بدانیم، درحالی‌که

هنر یک کشور، زایندهٔ فرهنگ است و ادیان هم بخشی از این کل همه‌جانبه هستند. دیدگاه دیگر، ناسیونالیستی است؛ بر اساس این دیدگاه، باید یک کشور را بازماندهٔ یک نژاد خاص در نظر گرفت؛ یعنی ایران را میراث‌دار به‌عنوان مثال، نژاد آریایی بدانیم و همهٔ دستاوردهای کشور را وامدار اتصال به یک نژاد خاص تلقی کنیم و همین‌طور همهٔ معضلات تاریخی فرهنگی را به یک نژاد دیگر تعمیم دهیم.

گفتنمان دیگر، نگاه اصطلاحاً چپ‌گرا به تاریخ است. این‌ها به دلیل پیروی از اندیشهٔ مارکسیستی از بسیاری از رویدادها و سلسله‌های تاریخی ایران و گذشتهٔ این کشور با بی‌زاری یاد می‌کنند.

آرمان چپ، ایجاد یک جامعهٔ بی‌طبقه است. پس طبیعی است که چپ‌ها با گذشتهٔ تاریخی ایران و نظام طبقاتی‌اش به‌ویژه در ایران باستان، دشمن باشند؛ البته گاهی تلقیقی از این دیدگاه‌های یادشده در تحلیل آن‌ها در این بحث نمی‌گنجد.

در دوره‌های مختلف بر اساس مسائل متنوع اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و مذهبی، هریک از این گفتمان‌ها طرفداران بیشتری پیدا می‌کنند و به اصطلاح رواج بیشتری می‌یابند و نکتهٔ حائز اهمیت این است که هریک از این گفتمان‌ها، در بررسی وقایع تاریخی و تحلیل آن‌ها با دیگری در تضاد هستند.

آنچه که من به‌عنوان مدرس تاریخ در کلاس‌هایم تأکید می‌کنم، این است که هر تمدنی در هر دورهٔ تاریخی، وامدار گذشتگان خود نیز هست؛ یعنی علاوه‌بر ابداعات و نبوغی که هریک برای یافتن و خلق پدیده‌ها و هنرهای جدید داشته‌اند، درعین‌حال از جزیه‌جز هنر، معماری و تکنولوژی تمدن‌های هم‌جوار معاصر و گذشتگان خود نیز استفاده می‌کردند. ما نمی‌توانیم تاریخ را به صورت منقطع در نظر بگیریم و دستاوردهای یک دورهٔ تاریخ را فقط مرتبط به آن دورهٔ تاریخی خاص بدانیم؛ درحالی‌که سیر تحول تمدن بشری، یک سیر تکاملی پیوسته است. انسان از گذشته تا به امروز، از تمدن‌های هم‌زمان و هم‌جوار و حتی تمدن‌های پیشین بهره برده و تقلید کرده و به آن افزوده است.

مطالعه و بررسی تاریخ، مثل دیگر پژوهش‌های علمی، باید مستند، یعنی بدون پیش‌داوری، دخالت ایدئولوژی و جهان‌بینی پژوهشگر و بر پایهٔ مستندات علمی، و باستان‌شناسی، استوار باشد تا بتوان فارغ از هرایده، قومیتی و ایدئولوژیکی، به آن به‌عنوان یک یافتهٔ پژوهشی تکیه کرد.

بر اساس آنچه گفته شد و تحلیل‌های تاریخی سوگیرانه بر اساس گفتمان‌های

یک‌شبه همهٔ مشکلات را یک‌تته حل کند. چون چنین چیزی رنگ واقعیت به خود نمی‌گیرد، همیشه ناامید و غمگینیم؛ این غم در همهٔ ابعاد زندگی‌مان نمایان است و البته این موضوع ریشهٔ تاریخی دارد؛ در دورهٔ ساسانی، تاریخ‌نگاری اساطیری شکل می‌گیرد و مردم که حکومت هخامنشیان را فراموش کرده بودند، آثار به‌جامانده از آنان را برگرفته از حکومت شاهان اساطیری می‌پنداشتند.

ما اسطوره را بر واقعیت ترجیح می‌دهیم و برخی از پادشاهان گذشته را تا حد پیامبر و اسطوره بزرگ می‌کنیم و نقل‌قولهای عجیب‌وغریبی به آن‌ها نسبت می‌دهیم که هیچ‌یک سندیت تاریخی ندارد.

از دهان یک پژوهشگر، حرف‌های قشنگ و رویاپردازی بیرون نمی‌آید، واقعیت بیرون می‌آید. ما باید توان پذیرفتن واقعیت را داشته باشیم.

آیا سفر و دیدن آثار تاریخی، باعث آشنایی ما با تاریخمان می‌شود؟ آیا بی‌پوندی بین سفر و تاریخ وجود دارد؟

نه لزوماً؛ ممکن است بارها به جایی سفر کنی و از تاریخش هیچ ندانی، اما ممکن است یک بار سفر کنی و تاریخ آن شهر یا بنا را کاملاً درک کنی. اینجاست که دوباره به بحث کیفیت اطلاعات تاریخی برمی‌گردیم که ما چه منابعی را برای مطالعهٔ تاریخی انتخاب می‌کنیم و کسی که دارد برای ما در سفر روایت می‌کند، تا چه حد به این منابع دسترسی داشته و آثار پژوهشی را خوانده است؟ ما نمی‌توانیم وقایع و بناهای تاریخی را بر اساس حدسیات و داستان‌ها بررسی کنیم و ادعای این را داشته باشیم که با تاریخ یک بنا آشنا شده‌ایم.

ما دو مدل اطلاعات ناقص داریم؛ «disinformation» و «misinformation» یعنی در مورد پدیده‌ای بخشی از اطلاعات را به دست نیاورده باشیم یا اطلاعات ناقص به ما داده شده باشد.

ما باید از روی یک طلب، منبع بخوایم. باید فقط منابع پژوهشی را به‌عنوان منبع صحیح و علمی بپذیریم. برای شنیدن حقیقت یک امر، نباید گرفتار بزرگی نام رایج شویم، بلکه باید فقط تکیه بر صحت و سقم منبع پژوهش داشته باشیم.

مثلاً یک نقل‌قول صرفاً چون از تاریخ طبری است، نمی‌تواند ۷۱٪ صحیح باشد؛ چرا که حتی تاریخ طبری هم می‌تواند دچار اشتباه باشد. ما باید با نگاه پژوهشی به گذشته بنگریم، نه صرفاً نقل‌قول‌های تاریخی و روایت‌ها و قصه‌ها و اسطوره‌ها.

چطور می‌توان به منابع پژوهشی دست‌اول تاریخی دست پیدا کرد؟

کار ساده‌ای نیست؛ در درجهٔ اول، این منابع به زبان‌های مختلفی نوشته شده‌اند، از زبان‌های کهن تا امروزی. مسئلهٔ دوم، ترجمه است؛ برخی ترجمه‌ها از منابع تاریخی با امانت انجام نشده‌اند و حذف یا اضافه دارند یا حتی بدقهمی در ترجمه رخ داده است. مسئلهٔ بعدی، ماهیت پژوهش‌های تاریخی است که همانند هر رشتهٔ تخصصی، مطالعهٔ آن‌ها حوصله و زمان می‌خواهد. مسئلهٔ نهایی هم همان است که قبلاً گفته شد؛ یعنی برداشت ایدئولوژیک و جهت‌دار شخص نویسنده یا مؤلف. به‌عنوان مثال، مورخی که دید ایدئولوژیکی دارد، به ایران باستان بی‌توجه است و مورخ باستان‌گرا، به ایران بعد از اسلام بی‌توجه است یا مورخ چپ‌گرا، به هردوی این‌ها و به دنبال ایده‌های خودش اخیراً انتشارات «سایان»، یک مجموعهٔ چندجلدی از ایران پیش از تاریخ تا اسلام را تدوین کرده است که اطلاعات مستند و قابل‌قبولی را ارائه کرده است و مجموعهٔ بعد از اسلام هم در حال تدوین است که در آینده قابل دسترسی است. یک چنین منابعی قابل استناد هستند، چون کاملاً علمی تدوین می‌شوند، نه سلیقه‌ای و ایدئولوژیک.

تاریخ، گذشتهٔ ماست؛ با نگاه سلیقه‌ای نمی‌توان آن را کتمان کرد. مثل برخوردی که با موزهٔ ایران باستان و بخش اسلامی آن شاهدیم؛ طرفداران هریک، آن دیگری را نفی می‌کنند، درحالی‌که هردوی این‌ها، سیر تاریخی و واقعی این کشور بوده و هستند و در یک سیر پیوسته رخ داده‌اند. از هم جدا نبوده و نیستند.

پس نه صرفاً خواندن تعداد زیاد کتاب‌های تاریخی ما را تاریخ‌دان می‌کند و نه تعداد بسیار سفرها؛ آنچه از ما کیفیت می‌سازد، نگاه بی‌طرفانه و منصفانه به پدیده‌هاست. ما تا زمانی که این نگاه بی‌طرفانه به گذشته را در تمام ابعاد نداشته باشیم و از آن بهره نبریم، همچنان اشتباهات گذشته را تکرار می‌کنیم و راه به سوی توسعه نمی‌بریم.

خبر

کشف دژ ۳ هزار ساله

باستان‌شناسان بقایای یک دژ نظامی ۳هزار ساله را در جنوب مصر کشف کردند.

به گزارش ایسنا به نقل از «ایندپیندنت»، وزارت گردشگری و آثار باستانی مصر اعلام کرد که باستان‌شناسان دژ ۳۰۰۰ ساله مصری که برای دفاع در برابر قبایل لیبی و مردم شرق مدیترانه مورد استفاده قرار می‌گرفت را کشف کردند.

مجموعه‌ای از ویرانه‌های خشتی در شمال غربی مصر کشف شده است که شامل بقایای پادگان‌های نظامی، انبار اسلحه و آذوقه می‌شود. قدمت این بنا به دوران «پادشاهی جدید»(۱۵۵۰ پیش از میلاد تا ۱۰۷۰ پیش از میلاد) باز می‌گردد. کاوش‌گران همچنین اشیاء تاریخی متعلق به سربازان مصری را در محوطه باستان‌شناسی واقع در دلتای غربی نیل کشف کردند. این نوع دژها که با رعایت جزئیات برای حفاظت از مصریان باستان طراحی شده بودند، از دو بخش تقسیم می‌شدند که در بین آن‌ها گذرگاه باریکی ساخته شده بود. برخی از قسمت‌های دژ به عنوان انبارهای بزرگ کاربرد داشتند. باستان‌شناسان در داخل این قسمت‌ها سفال‌های شکسته و بقایای استخوان‌های ماهی و سایر حیوانات را کشف کردند. همچنین بقایای کوره‌های استوانه‌ای کشف شد که ممکن است برای پخت چنین مواد غذایی مورد استفاده قرار گرفته باشد. یک شمشیر برنز بزرگ با طرحی از فرعون «رامسس دوم» به همراه دو ستون سنگ‌آهکی کشف شد. بر روی یکی از این ستون‌ها هیروگلیف‌هایی از لقب‌های «رامسس دوم» نوشته شده بود.

ارزیاب ایکوموس:

گزارش مثبتم درباره دره

خرم‌آباد را ارسال می‌کنم

ارزیاب ایکوموس (شورای بین‌المللی انبیه و محوطه‌ها) گفت: گزارشم را به عنوان ارزیاب میدانی درباره ثبت جهانی دره خرم‌آباد و قلعه فلک‌الافلاک به ایکوموس ارسال می‌کنم، امیدوارم نتیجه خوبی داشته باشد.

به گزارش سازمان میراث فرهنگی، حتیج (خدیجه) پامیر که برای بررسی میدانی پرونده ثبت جهانی دره خرم‌آباد و قلعه فلک‌الافلاک به ایران سفر کرده است، روز پنجشنبه ۲۲ شهریور با علی دارابی قائممقام وزیر و معاون میراث فرهنگی کشور در معاونت این سازمان دیدار و گفت‌وگو کرد و اظهار داشت: من ارزیاب بخش بناهای ایکوموس هستم و امیدوارم این پرونده با قابلیت‌هایی که دارد، ثبت شود. من گزارشم را به عنوان ارزیاب میدانی، آماده و به ایکوموس ارسال می‌کنم، امیدوارم نتیجه خوبی داشته باشد. وی تأکید کرد: پیش‌تر از همکاریم شنیده بودم که ایرانی‌ها برای ثبت‌های جهانی بسیار جدی و سخت‌کوش هستند. اکنون این موضوع را لمس کردم. برنامه‌ریزی خوبی انجام گرفته بود و به پرسش‌ها به خوبی پاسخ داده می‌شد. پامیر که اصالتی ترکی‌های دارد، دربارهٔ ایران گفت: ایران پر از شگفتی و زیبایی است. دوست دارم دوباره به این کشور بازگردم و زیبایی‌های آن را به دیگران معرفی کنم. شما همیشه می‌توانید روی من به عنوان یک «دوست ایران» حساب کنید. ارزیاب ایکوموس خاطرنشان کرد: به عنوان کسی که با میراث‌فرهنگی سر و کار دارم، از افق چشم‌انداز ایران نسبت به موزه و تاریخ کشورش، بسیار خرسندم. قائممقام وزیر و معاون میراث فرهنگی نیز در این دیدار گفت: ثبت جهانی آثار ایرانی برای ما اهمیت بالایی دارد؛ به همین منظور بهترین مدیران و کارشناسان در معاونت میراث فرهنگی برای این مهم در نظر گرفته می‌شوند. دارابی افزود: پس از ثبت‌های جهانی ما برنامه‌های مختلفی داریم، به عنوان نمونه جشنواره ملی چندرسانه‌ای میراث‌فرهنگی را با هدف معرفی بهترین اثرین گنجینه‌های بشری برگزار می‌کنیم. وی گفت: امکانات دولتی برای مرمت، حفاظت و نگهداری از آثار میراث فرهنگی محدود است، از این رو با تشکیل انجمن خیرین میراث‌فرهنگی از بودجه و اعتبارات غیردولتی و مردمی برای این منظور کمک می‌گیریم. شعب استانی انجمن میراث فرهنگی در همه ۳۱ استان ایران تشکیل شده است. قائممقام وزیر و معاون میراث فرهنگی با توجه به اهمیت و جایگاه موزه‌ها در میراث فرهنگی اظهار داشت: طبق گزارش ایکوم، در جهان ۹۲ هزار موزه و در ایران ۸۳۱ موزه وجود دارد. برنامه ما طی پنج سال آینده افزایش تعداد موزه‌های ایران به هزار است. ما قبل از انقلاب کمتر از ۵۰ موزه داشتیم اما با استقرار جمهوری اسلامی ایران این میزان افزایش چشم‌گیری داشته است. دارابی خاطرنشان کرد: شعر هر شهر، یک مورخ و در معاونت میراث فرهنگی دنبال می‌کنیم که اگر محقق شود، اقدام بزرگی خواهد بود. چون موزه‌ها گفتمانی از صلح، تاب‌آوری، آموزش و پژوهش است. اکنون طرحی را در شورای عالی انقلاب فرهنگی دنبال می‌کنیم که بازدید از موزه، در مدارس و دانشگاه‌ها به عنوان بخشی از درس الزامی شود. چون میراث‌فرهنگی هویت‌ساز است.



تاریخ، گذشتهٔ ماست؛ با نگاه

سلیقه‌ای نمی‌توان آن را کتمان

کرد. مثل برخوردی که با موزهٔ

ایران باستان و بخش اسلامی

آن دیگری را نفی می‌کنند،

درحالی‌که هردوی این‌ها، سیر

تاریخی و واقعی این کشور

بوده و هستند و در یک سیر

پیوسته رخ داده‌اند و از هم

جدا نبوده و نیستند.

عکس نوشت

عکاس: علی حامد حق دوست - ایرنا



«حسین سبحانی» ۶۷ساله، چایچی چایخانه قدیمی «مظفریه»، ده سال بعد از حضور برادر بزرگترش علی، ۴۵ ساله است در ورودی این تیمچه از رهگذران، بازاربان و گردشگران، با چای پذیرایی می‌کند. تیمچه مظفریه، یکی از مهم‌ترین و زیباترین اماکن قدیمی در قلب بازار تاریخی تبریز (بزرگترین بازار مسقف جهان) و بازار فرش دستباف تبریز به شمار می‌آید که بیشترین بازدید و حضور گردشگران داخلی و خارجی را به خود اختصاص می‌دهد.

چهره | «مرشد بستور»
پیشکسوت هنر نقالی درگذشت



«غلامرضا خوشحال‌پور»، پیشکسوت هنر نقالی اصفهان و ملقب به «مرشد بستور»، روز پنجشنبه بیست‌ودوم شهریورماه به علت ایست قلبی درگذشت. به گزارش ایسنا، خوشحال‌پور فعالیت هنری خود را از سال ۱۳۵۵ و ابتدا با بازیگری تئاتر آغاز کرد. او بیش از ۳ هزار اجرای نقالی در استان اصفهان داشته است. خوشحال‌پور «گروه نقالی آیینی سنتی بستور» را شکل داده بود تا بدین‌وسیله در زنده‌نگه‌داشتن هنر نقالی و انتقال آن به نسل نو، گام مؤثری برداشته شود.

سینمای ایران | «در میان تپه‌ها»
در پاریس



فیلم «در میان تپه‌ها» ساخته «محمدرضا کیوانفر»، در سینما «بالزاک» پاریس اکران می‌شود. به گزارش مهر، این فیلم روز ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۴ (۲۵ شهریورماه)، با حضور کارگردان و علاقه‌مندان فرانسوی سینمای ایران، در سینما بالزاک پاریس روی پرده می‌رود. فیلم داستان یک سرباز معلم است که برای آموزش به بچه‌های عشایر به مناطق مرزی اعزام می‌شود و در آنجا به‌واسطه مشکلاتی که برایش پیش می‌آید، با زندگی عشایر بیشتر آشنا می‌شود.

کنج نامه

سحر چون خسرو خاور علم بر کوهساران زد
به دست مرحمت یارم در امیدواران زد
چو پیش صبح روشن شد که حال مهر گردون چیست
برآمد خنده‌ای خوش بر غرور کامگران زد
نگارم دوش در مجلس به عزم رقص چون برخاست
گره بگشود از ابرو و بر دل‌های یاران زد
من از رنگ صلاح آن دم به خون دل پشستم دست
که چشم بادیه‌بیمایش صلا بر هوشیاران زد
کدام آهن‌دش آموخت این آیین عیاری
کز اول چون برون آمد ره شب‌زنده‌داران زد
خیال شهبواری پخت و شد ناگه دل مسکین
خداوند! نگه دارش که بر قلب سواران زد
حافظ

قفسه



کتاب «صدای آزادی» نوشته «محمد آصف سلطان‌زاده» و «زینب انتظار» از سوی نشر «نی» به چاپ رسیده است. در معرفی کتاب آمده است: «مردان افغان درک درستی از آزادی زن‌ها ندارند؛ آن‌ها استقلال مالی زنان را خطری برای اقتدار خود در خانواده می‌دانند. اینک با ایجاد محدودیت برای کار زن‌ها توسط طالبان، آن اقتدار نسبتاً از دست‌رفته مرد به‌عنوان تنها نان‌آور و سرپرست خانواده بازمی‌گردد. همین که زن برای بیرون رفتن از خانه، به همسرش نیازمند است، به مرد اقتدار بخشیده است. پس استمرار امارت طالبان، به‌گونه‌ای به پذیرش ناخودآگاه مردان از قوانین طالبانی ارتباط دارد. اگر هم مردانی از امارت ناراضی داشته باشند، بیشتر برای آن است که زمینه معیشت و کار برای آن‌ها چندان فراهم نیست. مردان از زنان معترض حمایت نمی‌کنند؛ زیرا توک پیکان اعتراضات زن‌ها، رفتار زن‌ستیزانه مردان را نیز نشانه رفته است... به‌طور قطع باور دارم که زنان در آزادی، این‌بار زنانه است.»

محیط زیست | مبارزه با تغییر اقلیم با کمک درختان



دانشمندان با بررسی بدنه درختان باغ گیاه‌شناسی کمبریج، دریافته‌اند که چوب درختان تنها به دو دسته سنتی نرم و سخت تقسیم نمی‌شود، بلکه دسته‌های میانی نیز وجود دارد که بهترین غرق‌کننده کربن است و نقش چشمگیری در مبارزه با تغییر اقلیم زمین ایفا می‌کند. به گزارش ایسنا، دانشمندان در گذشته با مطالعه درختان، آن‌ها را بر اساس نوع چوبی که می‌سازند، به دو دسته چوب‌های نرم از جمله کاج و صنوبر و چوب‌های سخت همچون بلوط و افرا تقسیم کردند که دسته اول، سریع‌تر از دسته دوم رشد می‌کند و بالغ‌شدن و ایجاد چوب‌های متراکم‌تر، در دسته دوم چندین دهه طول می‌کشد. با این حال، تحقیقات اخیر با کشفی جدید، دسته سوم را معرفی کرد که «میدوود» یا چوب میانی نامیده

می‌شود. میدوودها ذخیره‌کنندگان فوق‌العاده کربن هستند و این کشف در مبارزه با افزایش سطح دی‌اکسید کربن (CO2) در جو زمین، به‌عنوان عامل اصلی تغییر اقلیم ارزشمند است. درختان، غرق‌کننده‌های طبیعی کربن هستند؛ به این معنا که مقادیر زیادی دی‌اکسید کربن را از هوا جذب و آن را در چوب خود ذخیره می‌کنند. درخت لاله (Liriodendron tulipifera) که به‌عنوان صنوبر زرد نیز شناخته می‌شود، یکی از بهترین عملکردها را در جذب کربن دارد و جنگل‌های تحت سلطه آن، بین دو تا شش برابر بیشتر از جنگل‌هایی با دیگر گونه‌های غالب، کربن ذخیره می‌کنند. درخت لاله یک انتخاب برتر برای جذب کربن برای باغبان‌ها و برنامه‌ریزان شهری به شمار می‌رود. این گونه همراه با خوب‌شوند نزدیکش درخت لاله چینی (Liriodendron chinense)، متعلق به دودمانی باستانی با قدمت ۵۰ تا ۳۰ میلیون سال است؛ یعنی دوره‌ای که با تغییرات قابل‌توجهی در دی‌اکسید کربن اتمسفر، مشخص شده است. در آن زمان تنها این دو گونه زنده ماندند که شیمی و ساختار آن‌ها در جذب کربن، تا به امروز تا حد زیادی ناشناخته بود. درک چگونگی تکامل چوب، نقش بسزایی در شناسایی و بهره‌برداری از گیاهانی دارد که ممکن است تغییر اقلیم را کاهش دهند.

اطلاع رسانی | تولید موفقیت‌آمیز کلاف گرم گرید 42CrMo4 در فولاد مبارکه و مجتمع فولاد سبا



کشاورزی، سیلندرها و چرخ‌دنده‌ها کاربرد دارد. علاوه بر این خاصیت سخت‌کاری سطحی و مقاومت به سایش بالا، استفاده از این گریدها در صفحات سایشی و چرخ زنجیرها را ممکن می‌سازد. به گفته سلیمی، یکی از استراتژی‌های پنج‌گانه فولاد مبارکه طی حدود سه سال اخیر استفاده حداکثری از ظرفیت‌های تولید با تمرکز بر تولید محصولات ویژه با ارزش‌افزوده بالاتر بوده است و به‌مددله در این مسیر با تولید بسیاری از محصولات که عمدتاً وارداتی بوده‌اند به توفیقات ارزشمندی دست یافته‌ایم. نکته حائز اهمیت در این فرایند این است که فولاد مبارکه با انتقال تجارب خود به سایر تولیدکنندگان داخلی، زمینه را برای حرکت آن‌ها به سمت تولید محصولات تجاری فراهم نموده

و خود نیز با تمرکز حداکثری برای تولید محصولات که ارزش‌افزوده بیشتری برای شرکت و کشور فراهم می‌نماید، سرمایه‌گذاری، مطالعات و اقدامات گسترده‌ای انجام داده است. وی بر این باور است که تحقق این استراتژی گامی دیگری در مسیر ارتقای جایگاه فولاد مبارکه بوده است. اگرچه پیش‌تر این محصول در جهان تولید شده، اما بدلیل تحریم‌ها امکان واردات آن‌ها فراهم نبوده است و با این دستاورد کشور ما نیز به جرگه تولیدکنندگان این قبیل محصولات خاص پیوسته است و از واردات آن‌ها بی‌نیاز و طبیعتاً از خروج ارز از کشور جلوگیری خواهد شد. معاون بهره‌برداری فولاد مبارکه خاطرنشان کرد: امروز با چنین رویکردی محصول 42CrMo4 که در صنعت بسیار پرکاربرد است، در فولاد مبارکه و مجتمع طی تولید شده که شایسته است از زحمات همکاران در مجتمع فولاد سبا و شرکت فولاد مبارکه به خاطر همه تلاش‌هایی که برای تحقق اهداف شرکت و توسعه و سربلندی صنعت فولاد کشور محتمل می‌شوند، تشکر و قدردانی نماییم. در پی کسب این موفقیت برخی از مدیران و دست‌اندرکاران تولید این محصول چنین گفتند:

تعیین پارامترهای دمایی نورد گرم در واحد متالورژی و روش‌های تولید در فولادسازی، ذوب‌ریزی و ریخته‌گری این گرید انجام و پس از کنترل‌های لازم در مرحله تولید و کنترل کیفی تخت‌آلها به نورد گرم ارسال شد و با در نظر گرفتن شرایط خاص نورد برای چنین محصولاتی، عملیات نورد گرم نیز با موفقیت انجام شد و پس از آن، کیفیت محصول مورد بررسی قرار گرفت. این فولادها از گروه‌های عملیاتی حرارتی‌پذیر و مقاوم به سایش بوده و در صنایع خودرویی و کشاورزی کاربرد دارند. با توجه به نیاز مشتریان امکان آویل این محصول نورد گرمی نیز وجود دارد تا مراحل تولید در کارخانه مشتری راحت‌تر انجام شود. از همکاری تمامی واحدهای تولید، پشتیبانی و به‌ویژه نواحی فولادسازی و نورد گرم و همچنین از واحد برنامه‌ریزی فروش، کنترل کیفی و آزمایشگاه که در تمامی مراحل تولید این گرید خاص نیز همکاری لازم را به عمل آوردند، تشکر و قدردانی می‌نماییم و امیدواریم با اجرای طرح‌های توسعه پیش رو، راه تولید محصولات جدید هموارتر شود و شاهد بی‌نیازی کشور از واردات باشیم.

در سال‌های اخیر توسعه سبد محصولات با حمایت مدیریت ارشد سازمان در دستور کار قرار گرفته و هم‌زمان با رشد کیفی و کیفی سبد محصولات مجتمع فولاد سبا هم افزوده شده است. این موفقیت را به کلیه همکاران و ذینفعان گروه فولاد مبارکه تبریک عرض می‌کنم و امیدواریم با تجاری‌سازی و تولید محصولات استراتژیک، ویژه و با ارزش‌افزوده بالا بتوانیم رضایت مشتریان را جلب کنیم و کشور را از واردات این‌گونه محصولات بی‌نیاز نماییم.

بیش از ۹۰ درصد از مصرف این گرید در ضخامت‌های بیش از ۸ میلی‌متر است و تا کنون این ابعاد در کشور تولید نشده بود. برنامه‌ریزی بر تولید این ضخامت‌ها انجام شد و ضخامت‌های ۱۰۸ و ۱۲ میلی‌متر گرید 42CrMo4 برای اولین بار در کشور تولید شد.

مهدی، ناظم‌الربایا رئیس نورد گرم سبا:
با توجه به اینکه یکی از اهداف اصلی مجتمع فولاد سبا افزایش سبد محصولات و در پی آن افزایش رضایت مشتریان است، یکی از گریدهای مورد نیاز بازار 42CrMo4 در برنامه تولید قرار گرفت که در ساخت مخازن و قطعات خودرو استفاده می‌شود. نظر به اینکه استحکام گرم این گرید بالای ۲۰ درصد از گریدهای نرمال بیشتر است، توزیع بار در قفسه‌های نورد جهت جلوگیری از پیچیدگی و توقف نورد بسیار حائز اهمیت است. با توجه به شرایط متالورژیکی و گریدهای نزدیک، پیش‌بینی‌های لازم و جداول و نیروهای نوردی با هماهنگی کارشناسان مربوطه قبل از نورد به‌صورت کامل آماده‌سازی شد؛ ولی در زمان نورد، پیش‌بینی نیروهای نوردی کمتر از مقدار واقعی بود که به‌صورت نزن، الکتریکی، دقوازی، کورتن و ... اشاره کرد. در سال ۱۴۰۳ استراتژی مجتمع فولاد سبا در حوزه توسعه سبد محصولات، تولید بالاتر از ۸۰ درصد گریدهای در حال تولید در برترین کارخانه‌های مشابه خارجی قرار گرفت. عمده این گریدها شامل گریدهای عملیات حرارتی‌پذیر، فولادهای فنر، فولادهای مقاوم به سایش، فولادهای زنگ‌نزن مارتنزیتی و ... است؛ بنابراین نقشه راهی در این زمینه تدوین شد که تولید این گرید نیز در همین راستا تولید گردید.

کلاف گرم فولاد 42CrMo4 اولین بار است که در مجتمع فولاد سبا تولید می‌شود. با توجه به اینکه

